

עינינו

נברת

הרב שלום צדוק שליט"א רב הישוב בני ע"ש ורב העיר אריאל

הצדיק אבד

זכה דורנו למה שלא זכו דורות רבים. ידענו על גדולי תורה שהצטיינו בתחומי התמחותם באופן הראוי לציון והתפעלות, כל אחד לפי כבודו ומעמדו בקהל חסידיו הסרים למוצא פיו. אולם, דומה שהאבידה הגדולה שאיבדנו עם הסתלקותו לגנזי מרומים של מרן פאר הדור והדרו הראשון לציון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, איש האשכולות, איש שהכל בו, אין ערוך לה. אין תחום שלא הצטיין בו באופן הנעלה ביותר, בדומה לנאמר על רבן יוחנן בן זכאי (סוכה כ"ח ע"א) שלא הניח מקרא ומשנה, גמרא הלכות ואגדות, דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, קלים וחמורים וגזירות שוות, תקופות וגימטריאות, שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים, משלות כובסין, משלות שועלים, דבר גדול ודבר קטן. דבר גדול, מעשה מרכבה. דבר קטן, היות דאביי ורבא. לקיים מה שנאמר (משלי ח' כ"א) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.

פלוגי, הרב שלום צדוק, מרן

לא אהיה כרוכל למנות ולפרט כל מעלותיו, מפעליו והשגיו, כמעיד על הזהב שהוא זהב. כבר דשו בזה רבים וטובים כיד ה' הטובה עליהם, ולמפורסמות אין צריך ראייה. ועל כולנה, מידותיו הטובות, וענוה הגדולה מכולן, ואהבת עולם אשר יקדה בו לעם ישראל בכלל ולכל אדם בפרט ללא כל הבדל, ובמיוחד לבני תורה ולמצוקי יום.

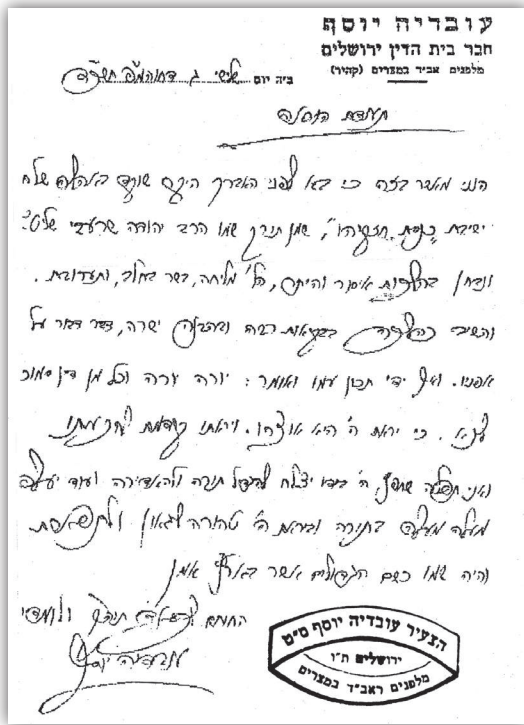
אציין דוגמאות מעטות שיעידו על הכלל כולו.

קנא

עינינו

נבת

זכורני שכאשר היו מגיעות אליו פניות לעזרה לנצרכים ולהכנסת כלה וכדומה, היה מתפנה מיד לכתוב המחאה לכל אחד ואחד, ואף רשם בעצמו את הכתובת על המעטפה, ללא שיטריח את פקידי משרדו, בהזכירו את המסופר על מרן הרב חפץ חיים זיע"א שהקפיד להציע בעצמו את המיטות לאורחיו, ולא הסכים להטיל מצוה יקרה זו על המשרתות.

מקרה נוסף, אשר ילמדנו עד כמה היה מתחשב עם תנאיו הייחודיים של כל אדם המבקש את קרבתו. כאשר אני והחברותא היקר בישיבת כנסת חזקיהו, הרב יהודה שרעבי שליט"א איש רכסים, ביקשנו להיבחן על שולחן ערוך יורה דעה אצל יושבי על מדין, לא תמיד הסכימו כולם להטריח את עצמם ולהתפנות למעננו. אך, כאשר

פלוני, הרב שלום צדוק, פלוני, פלוני, הרב אריה דרעי, מרן, הרב שמעון בעדני

קנב

עינינו

נברת

עלינו לירושלים ונכנסנו לבית מרן, שגר אז ברחוב אלקנה, ראינוהו עומד רכון על שולחנו, שערימת ספרים מונחת עליו, והגשנו לידו את המלצת רבינו ראש הישיבה הגאון רבי אליהו מישקובסקי זצ"ל. מרן נענה לנו מיד וקרבנו באהבה, בקבעו לנו זמן בחול המועד פסח. כשהגענו הופתענו לראות אברכים נוספים מיישיבות שונות. בסיום הבחינה, כתב לשנינו סמיכת חכמים, בהתחשב במרחק הגדול שבין ירושלים למקום מגורנו, כדין מלאכת דבר האבד שהותרה במועד. [ראה להלן במאמרו של הרב אברהם בדיחי, שאף הוא נסמך באותו יום. העורך].

מה נהדר היה להילוות אליו לבתי הכנסת השונים בשכונת הבוכרים ולראות ציבור גדול המקשיבים בצימאון לדברי תורה הקולחים מפיו ברהיטות ובחן, כשהם מאירים כנתינתם מסיני.

שח לי פעם רבי אהרן הכהן ז"ל איש ירושלים, שכאשר מרן היה עדיין אברך צעיר השוקד על תלמודו, היה מגיש לו כוס תה פעם אחר פעם, ומרן לא התפנה לשתות מרוב שקיעותו בלימוד בעומק העיון.

זכות גדולה נפלה בחלקי כאשר מרן קרבני בימין צדקו, והרעיף עלי אהבה ואימון, כשהוא שולחני מעת לעת למשימות ציבוריות שונות. ואכן זכותו עמדה לי לבצען באופן המניח את הדעת לשביעות רצונו. בצוק העיתים זכיתי להימנות על רבני ישראל שעמדו לימין מרן כחומה בצורה אל מול מתנגדים שקמו עליו, ובייחוד בתקופה בה נאלץ לפרוש שלא מרצונו מכהונת הרב הראשי לישראל. ושמחה גדולה היתה לי בידעי כי מרן חש

מימין לשמאל הרבנים: טוב יצחק הלוי, שלום צדוק, החתן אהוד משרקי, מרן, עזרי עמרמני, חיים נחום

קנג

עינינו

נבר

מרן, הרב משה מאיה, הרב שלום צדוק, הרב אריה גמליאל

שלעולם אינו בודד במערכה, וכי רבני ישראל עומדים לצידו ומחזקים את ידיו במפעליו החשובים. מרן מצידו הקפיד להביע את הכרת תודתו, כאשר זיכנו פעם אחר פעם בהשתתפותו בשמחות בני המשפחה, חתונות, בריתות וכו'. באותם אירועים נוצר קשר אמיץ בין מרן לכבוד אבא מארי כמוהר"ר אברהם צדוק זצ"ל, כשכל שיחתם בדברי תורה, ואבא מארי מרצה בפני מרן את ספקותיו בהלכה ואת חידושיו בלימודו, ומרן משיב, מתייחס ומרחיב כיד ה' הטובה עליו, לשמחת לב כל הנוכחים.

ועתה ערבה כל שמחה, ועל אסיפת מרן עטרת ראשנו ראוי לקונן במאמר הנביא (ישעיה נ"ז א') הצדיק אבד ואין איש שם על לב, ואנשי חסד נאספים באין מבין, כי מפני הרעה נאסף הצדיק. מהו מפני הרעה נאסף הצדיק. הסבר ראשון, כדי לכפר על דורו,

הרב שלום צדוק, הרב שבתאי אטון, הרב שמעון בעדני, הרב שלום כהן, מרן

קנד

עינינו

נברת

כדאמר רבי אמי, למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך מה פרה אדומה מכפרת, אף מיתתן של צדיקים מכפרת. ואמר רבי אלעזר, למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה, מה בגדי כהונה מכפרין, אף מיתתן של צדיקים מכפרת (מועד קטן כ"ח ע"א). הסבר שני, כדי שלא יראה הצדיק ברעה הבאה לעולם. וכדבר ה' ביד חולדה הנביאה אל יאשיהו המלך (דברי הימים ב' ל"ד כ"ח) הנני אוספך אל אבותיך ונאספת אל קברותיך בשלום, ולא תראינה עיניך בכל הרעה אשר אני מביא על המקום הזה ועל יושביו.

ונבאר על פי דברי הרב נודע ביהודה בספרו אהבת ציון (דרוש ו'), כי על אף ששני ההסברים אמת, ופעמים נאסף הצדיק מסיבה זו ופעמים מסיבה זו, זהו דוקא באסיפת צדיק אחד. אמנם באסיפת שני צדיקים, יש לדאוג חלילה שהסיבה השנייה היא שהביאה לסילוקם, שהרי כדי לכפר על הדור די היה באסיפת צדיק אחד. ודייק כך מדברי המדרש (בראשית רבה פרשה מ"ד אות ה') שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה, בשעה שיהיו בניך

הרב שלום צדוק, הרב שלום נגר, הרב שמשון בנימין, מרן, הרב חנניה שפירא. בית המדרש יחוה דעת ירושלים, תשנ"ז

קנה

עינינו

נבר

באים לידי עבירות ומעשים רעים, אני רואה צדיק אחד שבהם וכו' שהוא יכול לומר למידת הדין די, אני נוטלו ומכפר עליהם, ע"כ. הרי לנו שלכפרה די בצדיק אחד. אך שני צדיקים שמסתלקים בפרק אחד, הוא כדי שלא יראו ברעה העתידה, רחמנא ליצלן.

וכך עולה אף מדברי ילקוט שמעוני (ישעיה רמז תפ"ו, ומקורו במכילתא משפטים פרשה י"ח) על פסוק זה כי מפני הרעה נאסף הצדיק, שכאשר הוצאו רבן שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בן אלישע להורג, אמר להם רבי עקיבא לתלמידיו, התקינו עצמכם לפורענות, שאילו טובה עתידה לבוא בדורנו לא היו מקבלים אותה אלא הם, ועכשיו גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שפורענות גדולה עתידה לבוא בדורנו ונסתלקו אלו מבינותינו, לקיים מה שנאמר הצדיק אבד ואין איש שם על לב, ע"כ.

ואם אמר זאת רבי עקיבא, שלא היה גדול ממנו בדורו, והוא חי וקיים, ובכל זאת נתיירא מן הפורענות כשמתו שני צדיקי דורו, מה נימא אנן, יתמי דיתמי, במיתתן של שני הצדיקים והחסידים, גדולי הדור, יקרי הערך. האחד, הגאון הרב יעקב יוסף זצ"ל, ברא כרעא דאבוה, מרביץ תורה ברבים. ומזה שנים רבות נדבה רוחו הטהורה אותו להגיע מדי שבוע בשבוע אף לבני עי"ש, כשהמונים באים לשתות בצמא את דבריו, כשהם מוקסמים מגודל פשטותו וענותנותו ומסירות נפשו לתורה, על אף ייסוריו הקשים ומחלתו אשר נתנה בו את אותותיה. אשריו ואשרי חלקו.

הרב שלום צדוק ומרן

והנה עוד לא התאוששנו ממהלומה זו, ונוסף גם הוא בנפול עטרת ראשנו ותפארתנו, אשר הגן ועמד בפרץ כחומה בצורה כנגד המנסים לפגוע בעולם התורה, אשר גרמו לתגובה שמימית בהסתבכות מלחמה שאין לה סוף בדרום הארץ, ועוד היד

עיינינו

נברת

מרן והרב נח ב"ר שלום צדוק, ראש המועצה הדתית ביתר

נטויה חלילה. וה' יודע בצערם של צדיקים הנושאים בעול הציבור והיחיד, ושופכים שיחם בדמעות שליש לגדור גדר ולעמוד בפרץ ולדחות את הגזירות. ועל כן חסד עשה ה' עם הצדיק, בידעו את רגישותו המיוחדת, ולמענו העדיף שלא יראה את הרעה שהתרגשה לבוא על עמו ישראל, ואספו למנוחות שאננות, לבל יוסיף להצטער בצערם של ישראל, בבחינת סעו המה למנוחות, עזבו אותנו לאנחות.

גם בעל חנוכת התורה (פרשת שמיני אות ק"ט) כיוון לדברי הרב נודע ביהודה, שיש לחלק בין מיתת צדיק אחד לבין מיתת שני צדיקים בפרק אחד. והסביר באופן זה את דברי משה לאהרן, אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בך. עכשיו [שמתו נדב ואביהוא] אני רואה שהם גדולים ממני וממך (רש"י ויקרא י' ג'). כלומר, תחילה סבר משה שמיתת צדיק אחד, משה או אהרן, תהיה בבחינת כפרה על הדור. אבל כיון שמתו נדב ואביהוא כאחד, הבין משה כי מפני הרעה העתידה לבוא נאספו. וכיון שלא מתו אלא הם ולא צדיקים אחרים, הבין משה שהם גדולים אפילו ממנו ומאהרן.

בימים אלו חייב כל אחד ואחד מאיתנו לראות עצמו כי גם בשלו הסער הגדול הזה, ולא לתלות את הקולר רק באחרים. ומאידך, על כל אחד ואחד מאיתנו לבקש ולהתחנן לא רק עבור עצמו ועבור בני ביתו, אלא על כלל ישראל כולו, ואף על אחים תועי דרך הפוגעים ביסודות הקיום של עם ישראל, מתוך קנאה בהצלחת המחנה התורני שומרי משמרת

עינינו

נבר

**חשך השמש וירח קדו
והכוכבים אספו נגהם**

יחד עם כל בית ישראל בכל רחבי תבל, סחופים ודוויים
אנו עד דכדוכה של נפש, על סילוקו של מרן אדרת
ועטרת ישראל, גאון עוזנו ותפארתנו, פאר גדולי יהדות
המזרח בדורות האחרונים, עמוד האש אשר האיר את
חשכת הגלות בשקידתו העצומה ובהוראתו הברורה, ענק
התורה אשר למעלה משבעים שנה פילס הדרך לפני
שארית ישראל להורות את הדרך ילכון בה,

**מרן הראשון לציון,
מאור ישראל, פוסק הדור
רבינו
עובדיה יוסף
זצוקללה"ה**

**וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ד'
מבכים מרה**

הרב דוד צבי אורדנטליך שליט"א-מרא דאתרא
הרב יעקב תופיק-אביעזרי שליט"א-מרא דאתרא
מאיר רובינשטיין-ראש העיר מ"מ סגניו וחברי מועצת העיר
נח צדוק-ראש המועצה הדתית וחברי המועצה

הקודש נוטרי גחלת ישראל שלא
תכבה. נעתיר כולנו בתפילה
לאבינו שבשמים, שיתמו 'חטאים'
מן הארץ, ולא 'חוטאים', ונזכה
כולנו לשוב בתשובה שלימה
לפניו, עם גאולתנו השלמה,
במהרה בימינו, אמן.

היתה לו הנהגה מיוחדת
בין אדם לחבירו ורגישות
גדולה לזולתו. ונזכיר מעשה
אחד שאירע בזמן שערך חופה
וקידושין. אחד הרבנים שעמד
שם, שלא במתכוין הסתיר קצת
לצלם. ניגש אליו מרן ואמר לו
בלחישה, היהודי הזה המצלם
את החתונה, זו פרנסתו, אל נא
תסתיר לו. ועוד רבות כהנה
וכהנה למאות ולאלפים, וחלק
קטן מהם נכתבו בספר הזה על
ידי הרבנים החשובים.

זכינו וזכה מרן לבנים וחתנים
תלמידי חכמים מובהקים, אשר

אני מכיר אותם אישית. עליהם אפשר לומר מה שדרשו חז"ל (ילקוט שמעוני יהושע רמז
ב') על פסוק (משלי כ"ז י"ח) נוצר תאנה יאכל פריה. למה נמשלה תורה לתאנה. אלא, כל
הפירות יש בהם פסולת, תמרים יש בהם גרעינים, ענבים יש בהם חרצנים, רימונים יש בהם
קליפין, אבל תאנה כולה יפה לאכול. כך דברי תורה אין בהם פסולת, ע"כ. בניו הגאונים
של מרן נצרו את התאנה, וזכו לכתר תורה ויראה ומעשים טובים וקירוב לבבות ישראל
לאביהם שבשמים.

קנח

עינינו

נבת

עוד יוסף חי

מלים: יהודית יוסף. ביצוע: עוזיה צדוק. לחן: א. קליין.

עוזיה צדוק
כנס בני תורה, היכל יד אליהו תל אביב, תשע"ה

ביום בהיר פתאום שקעה השמש
חושך ויתמות עמוק בנפש.
עומד מולך רועד, כל כך לבד
שמחת חי, משוש לבי אבד.
החדר ריק, כסא זועק מסבל
ספרים שמרכינים ראשם באבל.
טוב לך עכשיו אני יודע
אבל לבי יוצא מגעגוע.

וכוכב קטן מאיר, מחייך באפילה
התעודד ילדי, אני צועד אתך.
אחוז בידי, המשך בדרכי.
אני עוד חי עמוק בתוך לבך
אני עוד חי בתוך לבך.

מרגיש עוד את ידך המלטפת
ורוח חכמתך המרחפת.
האורות כבים אל מול פניך
לאן אלך, קשה לי בלעדיך.
ודמעותי, יורדות שוטפות כמים.
טועה רואה מביט אל השמים.
עטוף אותי כאב אל בן קטן
נחם אותי ותן לי רק סימן.

קנט